

Паламарчук В.В., студентка юридично-психологічного факультету Національної академії внутрішніх справ;

Науковий керівник: Катеринчук К.В. доцент кафедри кримінально-правових дисциплін, юридично-психологічного факультету Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ПРОБЛЕМАТИКА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ПОЛІТИЧНИЙ В'ЯЗЕНЬ» В УКРАЇНІ

У нашій державі на сьогоднішній день бувають випадки, коли політичним діячам «присвоюють» статус «політичного в'язня». На жаль, у державному законодавстві немає чітко сформульованого визначення, хто ж такий «політичний в'язень». Якщо розглядати термін *політичний в'язень* у ретроспективі, то слід зазначити, що такими особами при радянській владі вважалися особи, притягнуті до кримінальної відповідальності за вчинення «політичних злочинів», перелік яких був більш-менш зрозумілим, до нього, як правило відносилися злочини проти держави та політичного устрою. На сьогоднішній день існують думки різних науковців щодо цього питання. Наприклад, відомий правознавець та політолог Кирилюк Ф. вважає політичним в'язнем будь-якого ув'язненого, у кримінальному чи адміністративному переслідуванні якого істотно значущу і достовірно визначену роль відіграють політичні мотиви влади [1, 145 с.]. Також на думку таких науковців, як Володимир Яворський, Ольга Саломатова, Валентин Стефанович, Олена Тонкачева політичним в'язнем визнається особа, позбавлена волі, якщо має місце хоча б один із таких чинників: а) позбавлення волі було застосоване виключно через її політичні, релігійні або інші переконання, а також у зв'язку із ненасильницьким здійсненням свободи думки, совісті й релігії, свободи вираження поглядів та інформації, свободи мирних зібрань і асоціацій, інших прав і свобод, гарантованих Міжнародним пактом про громадянські та політичні права або Європейською конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод; б) позбавлення волі було застосоване

виключно через ненасильницьку діяльність, спрямовану на захист прав людини та основоположних свобод в) позбавлення волі було застосоване виключно за ознакою статі, раси, кольору шкіри, мови, релігії, національного, етнічного, соціального чи родового походження, народження, громадянства, сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності, майнового стану чи іншими ознаками або виходячи з наявності стійкого зв'язку зі спільнотами, об'єднаними такими ознаками [2, 238 с.].

На міжнародному рівні визначення поняття «політичний в'язень» існує в резолюції Парламентської асамблеї Ради Європи. Згідно з резолюцією Асамблея встановила 5 критеріїв, згідно з якими особу, що позбавлена волі, можуть розглядати як політичного в'язня. Серед таких критеріїв:

1) затримання у порушенні фундаментальних гарантій, встановлених Європейською конвенцією прав людини; 2) затримання з виключно політичних причин; 3) тривалість чи умови затримання з політичних причин більш ніж пропорційні злочину, в якому обвинувачують чи підозрюють особу; 4) утримання в дискримінаційних умовах порівняно з іншими з політичних мотивів; 5) затримання в результаті процесу, який був нечесним і якщо вдається, що це пов'язане з політичними мотивами влади [3, 153 с.].

Отже, підсумовуючи вищенаписане, я хочу зазначити, що для України вкрай необхідним є дати точне визначення, хто такий «політичний в'язень» та закріпити цей термін у законодавстві.

Список використаних джерел

1. Кирилук Ф. Політологія Нової доби: Посібник для студ. вищ. навч. закл./ Федір Кирилук. - К.: Академія, 2003. - 303 с.

2. Яворський В., Саломатова О., Кримінальне право України : Навчальний посібник/ Валентин Стефанович, Олена Тонкачева.- 5-є вид., перероб. і доп.. - К.: Знання, 2004. - 645 с.

3. Резолюція Парламентської асамблеї Ради Європи [Електронний ресурс] //rada.gov.ua.- 310 с. - Режим доступу до ресурсу:

[Шр:/M1.c1.gazeta.gov.ua/pl8/trp2/o^anI2a1:ion8.tpo_in\[o?o^=64.](http://M1.c1.gazeta.gov.ua/pl8/trp2/o^anI2a1:ion8.tpo_in[o?o^=64.)